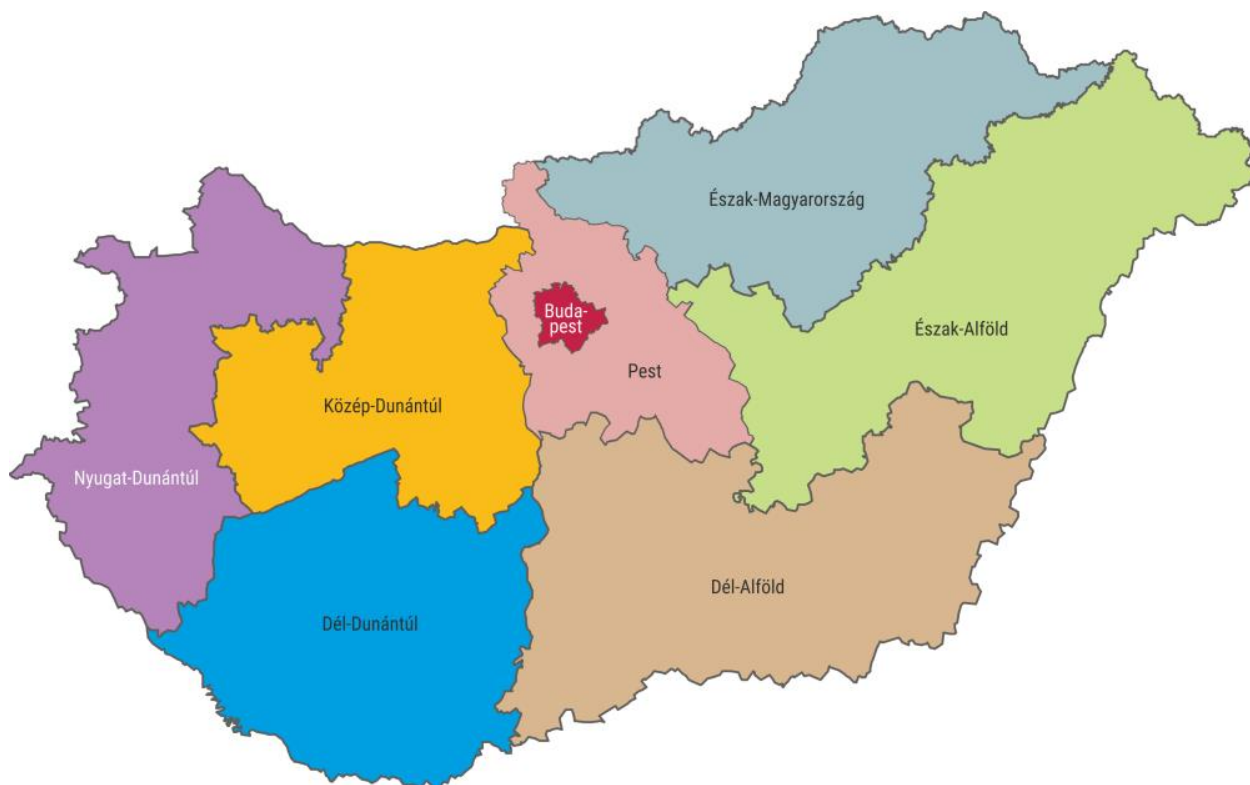

BUDAPEST ÉS PEST RÉGIÓK

forrás: https://www.ksh.hu/teruletiatlasz_regiok

MI A RÉGIÓ?

Hagyományos közigazgatási rendszerünk a vármegyéken alapul.

A különböző statisztikai adatok **összehasonlíthatók legyenek**: egységes területi osztályozási rendszer (NUTS) – hierarchikus felépítésű

1. NUTS1 – szuprarégió

(3) – Dunántúl – Közép-Magyarország (Budapest és Pest régiók) – Alföld és Észak

2. NUTS2 – régió

(8) – Lásd fentebb!

3. NUTS3 – vármegyék és a főváros (19 + 1)

támogatás a **szolidaritás elve** alapján (vagy nem)

BUDAPEST RÉGIÓ

I. KEDVEZŐ TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

- 3 nagytáj találkozásánál
- a Szentendrei-sziget és a Csepel-sziget között
- a Duna két partján
- Duna: ivóvíz, ipari víz, közlekedési és szállítási útvonal
- összeszűkült folyószakasz
- szabályozott, kiépített partvonal

Felszíne két eltérő arculatú kistájból áll:

- **Budai-hegység:** Gellért-hegy, Vár-hegy, Szabadság-hegy, Hármashatár-hegy, Tétényi-fennsík – mészkő, dolomit, budai márga, hárshegyi homokkő, kiscelli agyag
- **Pesti-síkság**

Éghajlat is kettős: a budai oldal hűvösebb, csapadékosabb

- a napsütéses órák száma magas → kedvező az idegenforgalom számára
- uralkodó szélirány: ÉNy-i → ipari üzemek a város keleti, délkeleti részébe települtek

Budai termális vonal → fürdőváros

Buda alatt barlangok → barlangváros

II. BUDAPEST FEJLŐDÉSE

különböző korokban **különböző földrajzi tényezők** alakították fejlődését: *(ld. tk. 41. old. táblázat)*

1873 – Pest, Buda és Óbuda egyesítése → Budapest

a leglátványosabb fejlődés időszaka: 1850-1914 → világváros

az unió 9. legnépesebb városa

bevándorlók (asszimilálódtak)

Trianon után vízfejű lett az ország:

- népességszámban,
- gazdasági teljesítményben,
- közlekedésföldrajzilag

1950 – a környező kisebb városokat (7), nagyközségeket (16) Budapesthez csatolták pl. Budafok, Pestszentlőrinc, Csepel, Soroksár stb.

lakossága: 1,7 millió fő (KSH, 2023)

23 kerület

posztindusztriális korszakban: szolgáltatások, kvaterner szektor

.....
Kapcsolódó fogalmak:

Posztindusztriális társadalom = ipar utáni társadalom = információs társadalom. A (világ)gazdaságot már nem az ipari termelés, hanem az információ és a tudás határozza meg.

A szolgáltatások = a gazdaság egyik ágazata. A szolgáltatás nem hoz létre új anyagi javakat, termékeket, hanem a társadalom tagjainak igényeit igyekszik kielégíteni (pl. eladó, tanár, postáskisasszony, fodrász stb.)

A szolgáltatások 3 csoportja:

- gazdasági (pl. kereskedelem, idegenforgalom, közlekedés)
- társadalmi (pl. egészségügy, oktatás)
- személyes (pl. fodrász, kozmetika, wellness)

Kvaterner szektor:

- az információ feldolgozása és tárolása
  - kutatás és fejlesztés (K + F)
  - innováció
- .....

Magyar Értéktőzsde (BÉT) – részvényindexe: BUX

.....
Kapcsolódó fogalmak:

Tőzsde = a tökéletes piac, ahol a kereslet és kínálat elve alapján lehet eladni és vásárolni.

Értéktőzsde = különböző devizák és értékpapírok piaca

Árutőzsde = különböző termékek piaca (pl. gabona, ércek, acél, kőolaj stb.)

.....

A politikai élet központja: minisztériumok egyéb államigazgatási intézmények stb.

III. BUDAPEST VÁROSSZERKEZETE

1. Belső munkahelyöv – városközpont – city

a/ nagyrészt az V. kerület

- államigazgatási funkciók (Parlament, minisztériumok)

- felsőoktatási intézmények
- irodák
- sétálóutcák, üzletek, szállodák

b/ Budai várnegyed

- köztársasági elnök
- miniszterelnökség
- Nemzeti Galéria – Országos Széchenyi Könyvtár – Mátyás-templom – Halászbástya

2. Belső lakóhelyöv

a tipikus pesti bérházak világa (a felújítása elkezdődött)

3. Külső munkahelyöv

rozsdaovezet:

- pályaudvarok
- raktárak
- régi munkásnegyedek

ma:

- panelházas lakótelepek
- bevásárlóközpontok
- irodaházak
- lakóparkok

4. Külső lakóhelyöv

- ✓ Pesten: kertvárosi családi házak lakótelepekkel
- ✓ Budán: társasházak és villák

a fővárosban elindult a fejlődés a policentrikus városszerkezet kialakulása felé

IV. MILYEN PROBLÉMÁKKAL KÜZD BUDAPEST?

- **hajléktalanok helyzete**
- **közlekedési káosz** (forgalmi dugók)
- a közlekedésből származó **légszennyezés**
  - a tömegközlekedés fejlesztése
  - Bubi, GreenGo
- **szennyvíztisztítás** (Csepel)
- **hulladékkezelés** (rákospalotai hulladékégető)
  - [a Fővárosi Hulladékhasznosító Műről itt találsz 13 perces kisfilmet:
<https://www.youtube.com/watch?v=vQPSPkZZ0nQ>]
- **zajszenyezés**

MIÉRT SZERETJÜK, MIÉRT SZERETIK BUDAPESTET?

Magyarország legfontosabb **idegenforgalmi központja**.

A világ (egyik) **legszebb fekvésű** városa.

1. Világörökségi helyszínek:

- A Várnegyed és a Duna-partok
- Andrássy út a Hősök terével

2. Gyógyászati turizmus:

- egészségmegőrzés és gyógykezelés: gyógyfürdők, barlangok

3. olcsó és minőségi felsőoktatás

4. fesztiválok

- Tavaszi Kulturális Fesztivál
- Sziget Fesztivál
- Zsidó Kulturális Fesztivál

5. Múzeumok

- Holokauszt Emlékközpont
- Magyar Nemzeti Galéria
- Magyar Nemzeti Múzeum
- Múcsarnok
- Nemzeti Összetartozás Emlékhelye
- Szépművészeti Múzeum
- Természettudományi Múzeum
- Terror Háza Múzeum

Rövid kisfilm:

https://drive.google.com/file/d/1VDEqBPsi73Kn1bFqLWdFpJs45hljcBFm/view?usp=s_haring

---

PEST RÉGIÓ

2018-tól elvált Budapesttől, önálló régió

I. TERMÉSZETFÖLDRAJZI TÁJAK

- Börzsöny (andezit, andezittufa)
- Visegrádi-hegység (andezit, andezittufa)
- Pilis (mészkö, dolomit)
- Budai-hegység (mészkö, dolomit)
- Gödöllői-dombság
- Duna-menti-síkság
- Pesti-síkság
- Szentendrei-sziget és Csepel-sziget

II. A BUDAPESTI AGGLOMERÁCIÓ

Belső része a budapesti agglomeráció része – 80 település

a települések listája: https://hu.wikipedia.org/wiki/Budapesti_agglomer%C3%A1ci%C3%B3

.....

Kapcsolódó fogalom:

Agglomeráció: tömörülés, sűrűsödés. A központi nagyváros és az azt körülölelő, tőle függő, de közigazgatásilag önálló települések együttese.

.....

Érd – vármegyei jogú város

Gödöllő – Grassalkovich-kastély, agráregyetem

Százhalombatta – Dunai Finomító (MOL)

Szentendre – skanzen, művésztelep, szerb ortodox székesegyház, Kovács Margit Múzeum

Vác – piarista iskola, diadalív, Naszálytej, Váci Cementgyár (DDC)

Vecsés – savanyú káposzta

Visegrád – fellegvár, királyi palota

...

Cegléd – gyümölcstermesztés, vasúti csomópont

Hernád – itt lakik Sáriboci (!)

Nagykőrös – gyümölcstermesztés, konzervgyár